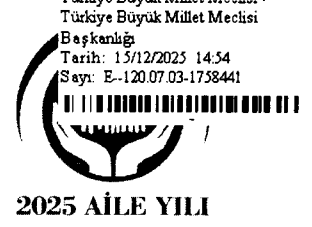

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-19032034

Konu : Soru Önergeleri (7/29732)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA 7/29732
S.K.4

İlgi : 07.07.2025 tarihli ve 1657828 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Mardin Milletvekili Sayın Beritan GÜNEŞ ALTIN tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/29732 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/29732 Cevap Metni (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: F1879831-B4EA-400D-B1C5-999D14C995F4

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için:Aynur İLHAN ÇAK

Sosyal Çalışmacı

Telefon No:(312) 705 73 30

7/29732 G.K.4

Mardin Milletvekili Sayın **Beritan GÜNEŞ ALTIN**'a Ait 7/29732 Esas Numaralı Yazılı
Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız çocuklarımızın korunmasını, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasını amaçlamakta, tüm risklere karşı bilinçli ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmaları çocuğun üstün yararı ilkesi çerçevesinde yürütmektedir.

Bakanlığımız tarafından gerçekleştirilen madde bağımlılığının önlenmesine yönelik çalışmalar, ilgili kurumlarla koordinasyon halinde, Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu (BMYK) kararları ve Uyuşturucu ile Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı çerçevesinde yürütülmektedir.

En son yapılan BMYK Kararlarının 20. Maddesinde ise “Yurtlarda kalan suçta sürüklenmiş çocuklara yönelik Bakanlığımız, Adalet Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı'nın ortak çalışma yürüterek yeni bir müdahale programı oluşturularak yüksek kurul toplantısında arz edilmesi” kararı alınmıştır. Bu kararın uygulanması ise Bakanlığımız sorumluluğuna verilmiştir. Bu kapsamda yeni bir model oluşturulması için gerekli çalışmalar başlatılmıştır. Çalışmalar kapsamında Güçlendirici Bakım Merkezlerinin (GBM) açılarak hedef grubundaki çocukların psikiyatrik tedavi, psikoterapi ve psikososyal destek süreçlerini tek bir merkezde toplayarak Çocuk İzlem Merkezleri (ÇİM) ve Çocuk Adalet Merkezleri (ÇAM) gibi tek merkezde multidisipliner müdahaleyi gerçekleştirmesi hedeflenmektedir.

Erken yaşlardan itibaren ebeveynlerle kurulan sağlıklı ilişkiler, her türlü bağımlılığın önlenmesinde koruyucu bir rol oynamaktadır. Bu doğrultuda Bakanlığımız tarafından olası risk durumlarına karşı ebeveyn ve çocukların desteklenmesi ve güçlendirilmesi konusunda kapsamlı bir eğitim programı olan “Çocukların Yaşam Becerilerinin Güçlendirilmesi ve Geliştirilmesine Yönelik Farkındalık Eğitim Programı” hazırlanmaktadır.

Eğitim programının 0-6 yaş aralığındaki çocukların ebeveyn/bakım verenlerine yönelik modülleri tamamlanmış olup 7-18 yaş grubu çocuklara ve ebeveynlerine dair modüllerin geliştirilmesi amaçlı çalışmalar başlatılmıştır. Hazırlanan modüllerde çocuğa yönelik ihmal ve istismarın önlenmesi, bağımlılık ve önlenmesi, akran zorbalığı gibi konulara da yer verilecektir.

Ek olarak Bakanlığımız sosyal hizmet modellerinden faydalandırılan çocuklara, ebeveynlerine ve bakım personeline Türkiye Yeşilay Cemiyeti tarafından geliştirilen Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitimleri (madde bağımlılığı ve teknoloji bağımlılığı modülleri) verilmektedir.

Ayrıca Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmetinin etkinliğini artırmak, ailelerde çocuk ile ilgili farkındalık oluşturmak, çocuklara okul dışı zamanlarını kaliteli ve verimli kullanabilecekleri ortam ve imkânları sunmak amacıyla 2017 yılında başlatılan “SED Hizmetinin Etkinliğinin Artırılması (Okul Destek) Projesi” kapsamında 81 ilde SED Hizmetinden yararlanan ortaokul ve lise çağında bulunan çocukların sosyal, kültürel, sportif ve akademik faaliyetlerden faydalandırılması sağlanmaktadır.

Proje ile çocukların boş zamanları, gelişimlerini destekleyecek şekilde yapılandırılmakta, boş vakitlerinde olumsuz ortamlardan/sosyal çevreden ve bunların barındırdığı risklerden korunmaları ve toplum kaynaklarına erişim konusunda fırsat eşitliği sağlanmaktadır.

Sağlık Bakanlığınca madde kullanım tıbbi tedavisi tamamlanan madde bağımlısı çocuklardan bakım tedbir kararı verilenlerin sosyal uyumlarının sağlanması amacıyla bu alanda ihtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitelerine kabulleri sağlanmaktadır.

Bu kuruluşlar, madde bağımlısı olduğu tespit edilen çocukların olumsuz yaşam deneyimlerinden kaynaklanan travma ve/veya davranış bozukluklarını giderme amacıyla rehabilitasyon süreci tamamlanincaya kadar geçici süre bakım ve korunmalarının sağlandığı, bu süreçte aile, yakın çevre ve toplum ile ilişkilerinin düzenlenmesine yönelik çalışmaların yürütüldüğü, kız ve erkek çocuklara yönelik ayrı ayrı yapılandırılan ev tipi sosyal hizmet kuruluşlarıdır. Bu kuruluşlarda koruma ve bakım altında bulunan çocuklar ve aileleri psikososyal destek programına dâhil edilmektedir. Anka Çocuk Destek Programı ile çocukların bireysel farklılıkları ve ihtiyaçları dikkate alınarak olumsuz yaşam deneyimlerinden kaynaklanan travmanın en aza indirilmesi, olumlu tutum ve davranış değişikliği oluşturulması hedeflenmektedir. Psikososyal destek süreçleri tamamlanan çocuklar uygun görülmesi halinde aile yanına döndürülebilmekte ya da diğer çocuk bakım kuruluşlarından hizmet almaya devam etmektedirler.

Bakanlığımızca her ilde oluşturulmuş *Çocuklar Güvende Ekipleri* aracılığıyla farklı risk gruplarındaki çocukları korumaya yönelik tespit ve müdahale çalışmalarının yanı sıra izleme faaliyetleri yürütülmektedir. Yapılan alan taramaları neticesinde çocuk ve ailenin uygun sosyal hizmet modeline veya destek ve yardımlara yönlendirilmesi sağlanmaktadır.

Bu kapsamda;

- *Sokakta Risk Altında Bulunan Çocuklara Yönelik Çocuklar Güvende Ekipleri* aracılığı ile alan taramaları yapılmakta, tespit edilen çocuk ve ailelere yönelik yürütülen çalışmalar sonucunda çocuk ve ailenin uygun sosyal hizmet modeline veya destek ve yardımlara yönlendirilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca çocuğun ailesine rehberlik hizmeti sunulmakta, gerek görülmesi halinde aile hakkında adli işlem başlatılabilmekte ve çocuk kurum bakımına alınabilmektedir.
- *Risk Altında Bulunduğu Okullar Tarafından Değerlendirilen Çocuklara Yönelik Çocuklar Güvende Ekip Çalışmaları* kapsamında okullarda rehberlik servisi, okul yönetimi ve öğretmenlerle yapılan görüşmeler neticesinde okula devamsızlığı gibi göstergelerle yapılan değerlendirmeler sonucunda risk altında olduğu değerlendirilen veya sosyal hizmet müdahalesi gereken çocukların ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik ailelerle görüşmeler gerçekleştirilmektedir. Görüşmeler sonrası çocuğun ve ailenin ihtiyaçları belirlenerek, buna yönelik koruyucu, önleyici ve destekleyici tedbirler alınmakta, gerekli mesleki çalışmalar gerçekleştirilmekte, çocuğun aile ve okul ortamında takibi yapılmaktadır. Ayrıca okullarda ve aile görüşmelerinde Bakanlığımız hizmetlerine ve ALO 183 Şiddetle Mücadele Hattına ilişkin bilgilendirme çalışmaları gerçekleştirilmektedir.
- *Risk Altında Bulunan Çocukların İzlenmesine Yönelik Çocuklar Güvende Ekip Çalışmaları*, çocukların önlenebilir risklerden korunması ve sağlıklı gelişimlerinin desteklenmesi amacıyla, koruma kararı kaldırılarak ailesine teslim edilen, suçta sürüklenen, ihmal edilen, sokakta çalıştırılan veya diğer nedenlerle risk altındaki çocukların ve ailelerinin uzman ekipler tarafından düzenli aralıklarla izlenerek, durumlarına uygun desteklerden yararlanmalarının sağlanması amacıyla düzenli aralıklarla hane ziyareti yapılarak çocuğun ve ailenin risk ve ihtiyaçları

değerlendirilmektedir. Gerektiğinde mesleki müdahale ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına da yönlendirme yapılmaktadır.

- *Kırsal Bölgelerde Koruyucu ve Önleyici Hizmet Çalışmalarını Yürüten Çocuklar Güvende Ekip Çalışmaları* kapsamında köy ziyaretleri gerçekleştirilmekte; bu ziyaretlerde köylerde yaşayan çocukların durumları, aileleri ve köyde bulunan kamu görevlileriyle değerlendirilmektedir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda, çocuklar ve aileleri ihtiyaç duydukları sosyal hizmet modellerinden yararlandırılmakta, risk altında olduğu tespit edilen çocuklar hakkında ilgili mahkemeden koruyucu ve destekleyici tedbir kararları alınmaktadır. Okula devam etmediği tespit edilen çocukların okula devamlarının sağlanması konusunda gerekli çalışmalar yürütülmektedir.

Bağımlılık, çocuklar için önemli bir risk alanı olup, bu konuda etkili sonuç alabilmek için kurumlar arası koordinasyon büyük önem taşımaktadır. 14 Şubat 2019 tarihli Cumhurbaşkanlığı Genelgesiyle oluşturulan ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı'nın başkanlık ettiği Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu (BMYK), ilgili bakanlıkların Bakan düzeyinde katılımıyla ulusal düzeyde strateji ve hedefler belirlemektedir. BMYK kararları doğrultusunda hazırlanan Ulusal Strateji Belgeleri ve Eylem Planları, bağımlılıkla mücadele çalışmalarını yönlendirmekte ve iş birliğini güçlendirmektedir. Bakanlığımız çalışmaları da BMYK kararları ile Uyuşturucu ile Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı ile Davranışsal Bağımlılıklarla Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planları doğrultusunda, kamu kurumları ile yakın iş birliği ile gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda çocukların sosyal hayata katılımının desteklenmesini sağlamak üzere ilgili kurumlarla iş birliği ile çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP), aile ve bireylerin sosyal yardım ve sosyal hizmetlere olan ihtiyaçlarının tespiti, ihtiyaca göre sosyal yardım ve sosyal hizmet modellerin planlanması ve uygulanması, gerektiğinde diğer kamu hizmetlerinden yararlanılmasının sağlanması, sürecin tüm aşamalarında rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin sunulması, vakanın takibi ve bu suretle yaşam koşullarının iyileştirilmesini amaçlayan bir programdır.

Bakanlığımızca Aile Eğitim Programı (AEP) ve Yeşilay iş birliğindeki Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) Eğitimleri kapsamında bağımlılık ile mücadelede farkındalık eğitimleri verilmektedir. Diğer yandan, Bakanlığımızca başlatılan Sosyal Uyum Süreci Danışmanlığı kapsamında, bağımlılıkla mücadele alanında 18 yaş üzeri bireylere, ailelerine ve yakınlarına ihtiyaç duydukları rehberlik ve danışmanlık hizmetleri sunulmaktadır. Sosyal Uyum Süreci; bağımlılık problemi yaşayan/yaşamış bireylerin ve bu kapsamlı sorundan doğrudan etkilenen bağımlı bireylerin ailelerinin/yakınlarının topluma uyum sağlama girişimlerini içeren bir süreçtir. Bu süreç, tıbbi psikososyal tedaviden ayrı olarak, toplumla bağlarını kaybetmiş olan bireyin meslek edinme, iş bulma, arkadaşları ve ailesiyle olan ilişkilerini geliştirme yoluyla topluma yeniden uyumunu amaçlamaktadır. Söz konusu hizmetler, bağımlı kişilerin ve ailelerinin ihtiyaç duydukları hizmetlere ulaşmalarını kolaylaştırmayı hedeflemekte olup, bu hizmetler aracılığıyla eylem planı hedefleri de gerçekleştirilmektedir. Ayrıca düzenlenen eğitimler ile bağımlılıkla mücadele alanında farkındalık artırıcı çalışmalar da sürdürülmektedir.

Ayrıca, Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planında (2024-2028) "Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Programı ve Aile Eğitim Programı kapsamında gençlere ve ailelerine kötü alışkanlıklar, bağımlılık, dijital kumar ile oyun bağımlılığı konusunda bilgilendirici eğitimler düzenlenmesi" ve "Koruyucu hizmetler kapsamında, ruh sağlığı,

bağımlılık sorunları yaşayan kişilerin aileleri/bakım verenleri başta olmak üzere destek programları yaygınlaştırılması” faaliyetleri de söz konusudur.

Diğer taraftan, Bakanlığımızca, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıfları aracılığıyla başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda çeşitli sosyal yardım programları yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Proje desteklerimiz arasında yer alan ADEM ve SODAM Projeleri ile aile müessesini güçlendirmek, milli ve manevi değerleri korumak, kadınların aile içerisindeki rolünü ve statüsünü belirgin kılmak, kadınların yeteneklerini ortaya çıkararak gelir elde edici faaliyetler yürütebilmelerini sağlamak, toplumu ve aile yapısını tehdit eden madde bağımlılığı, kumar, şiddet ve istismar gibi zararlı alışkanlık ve davranışlardan aile bireylerini ve yapısını korumak için kurs, seminer ve eğitim programları düzenlenmektedir. 2025 yılının “Aile Yılı” ilan edilmesi doğrultusunda aile kurumunun korunması, güçlendirilmesi ve değerlerin gelecek nesillere sağlam bir miras olarak aktarılması için çalışmaların yürütülmesi hedeflenerek, ADEM ve SODAM’larda kurulan Aile İletişim Atölyelerinde; aile içi iletişimin güçlendirilmesine yönelik eğitim, seminer, atölye, açık alan ve salon etkinlikleri ile yarışmalar gibi çeşitli faaliyetler yürütülmektedir. Böylece sosyal aktiviteler ile ailelerimizin bir araya gelerek nitelikli vakit geçirmeleri sağlanmaktadır.

Bu kapsamda 2025 yılı itibarıyla Bakanlığımızca kaynak tahsisatı yapılmış olan 2’si Kızıltepe ilçesinde olmakla birlikte Mardin’de bulunan 17 ADEM, vatandaşlarımız için hizmet vermektedir.

Öte yandan 2017 yılından beri Nusaybin Çocuk Merkezi Projesi ile çocuklarımızın ve gençlerimizin sosyal hayata katılımlarının desteklenmesine yönelik faaliyetler yürütülmektedir. Söz konusu proje ile Mardin ili Nusaybin ilçesinde yaşayan 6-18 yaş arası çocuk ve gençlerin sanatsal ve sosyal yönden gelişmelerinin sağlanması hedeflenmektedir. Ayrıca, okul zamanları dışında öğretmenler gözetiminde resim, satranç, masa tenisi, bilardo, el sanatları, spor, halk oyunları, bilgisayar, müzik vb. aktiviteleri yapabilmeleri amaçlanmaktadır.

Soru önergesinde yer alan diğer konular, Bakanlığımız görev ve faaliyet alanında olmadığından değerlendirilememiştir.